

חידות לפרשת נח

הרב זאב וייטמן

- ד. שני אחים נשאו שתי אחיות.
לבן מהזוג הראשון תאומים
מנכדתו של הזוג השני.
מי האחים ומי התאומים?
כדי למצוא את התשובה
יעויין בפרשת וירא בסופה,
וברש"י אצלנו בסוף הפרשה.
- ה. שתי בניות בפרשתנו:
האחת - בנייה לעלות לשמיים,
ורעותה - להעלות לשמיים.
שתי הבניות לתגובת ה' זוכות:
האחת - גורמת לפזור ותפוצה לדורות,
ורעותה מבטיחה סדר ששוב לא ישבות.
- ו. כאדם כן גם נח באכילתו הוגבל,
אך מגוון תפריטו הורחב והוגדל.
האם גלוי לך וידוע
מה הותר לנח ומדוע?
- ז. בפרשתנו - ציפוי בעל ריח רע
המסייע להצלה ממוות בטביעה.
בשאר התורה
אין ריחו רע,
אך בפרשות משפטים ובכי-תשא
שוב בכוחו להציל ממיתה ומגפה קשה.
אך לא תמיד מתקבל הוא כהצלה.
זאת פעמיים בפרשת מסעי התגלה.

- א. למי רומזים ומתכוונים
המשפטים הבאים:
א- דרכם יוצא עשן בימינו,
ובעדם יורד הגשם בפרשתנו.
ב- לא אוסיף לקלל את האדם
נאמר למקלל את בנו הקטן.
ג- גדול השלום בדור הפלגה
ושנואה המחלוקת בדור ההשחתה (רש"י).
ד- מילה הנקראת הפוך בספור העורב
רומזת לנביא שאף לו סיפור עם עורב.
ה- בטוב לשני החלה הרעה
הנמשכת שנה ועוד עשרה.
- ב. כתב חידה:
על בניית עיר גדולה מסופר בפרשה,
אליה כעבור שנים רבות,
נביא נשלח, אך נמלט.
עונשו במים, ולאחר הצלתו
נשלח שנית והולך למשימתו.
אף בפרשתנו לאחר הצלה ממים,
נשלח מי ששמו כשם הנביא,
אך גם הוא שב - פעמיים,
ורק בשלישית נשלח והולך... ולא שב.
מי הנשלחים לאחר הצלתם,
לאן, ומה בדיוק משימתם?
- ג. אחד משבעת המינים מוזכר בפרשה,
על מטע ממין נוסף מסופר בהרחבה.
השלישי ברש"י נזכר ועל שמו תקופה,
והרביעי אף הוא ברש"י, בעונה סמוכה.

החידות נכתבו ע"י הרב וייטמן בהיותו רב קיבוץ כפר עציון, בשנת התשד"מ.
התשובות נכתבו ע"י צוות אתר ישיבה.

ח. הקב"ה מעניש לא רק בני אדם חוטאים,
אלא גם בעלי חיים הינם בני עונשין.
כבר למדנו זאת בפרשה שעברה,
והדבר חוזר ומודגש אצלנו בסדרה.
על מה ולמה החיות נענשות?
ברש"י (בסוף פרשת בראשית) שתי גישות.
ועוד במפורש מצינו אזהרה,
שלבעלי חיים בתוקף נאמרה.
על פגיעה חמורה ידרשו ויתבעו,
ובמלוא חומר הדין ענוש יענשו.
ובכן מהם החטאים,
שעליהם אף בעלי-חיים נענשים?
אגב, האם גם הדגים
הינם בין הנכחדים?

תשובות

- א. א- 'נבקעו על מעינות תהום רבה וארובות השמים נפתחו'.
ב- ה' הבטיח שלא יקלל שוב את האדם (ט', כ"א), נח קילל את בנו הקטן חם.
ג- 'וכי אין זו קשה של דור המבול או של דור הפלגה, אלו לא פשטו יד בעיקר ואלו פשטו יד בעיקר להלחם בו, ואלו נשטפו ואלו לא נאבדו מן העולם? אלא שבדור המבול היו גזלנים והייתה מריבה ביניהם לכך נאבדו, ואלו (-דור הפלגה) היו נוהגים אהבה ורעות ביניהם... למדת ששנאוי המחלוקת וגדול השלום' (רש"י י"א, ט').
ד- 'עד יבשת המים מעל הארץ' - "יבשת" אותיות "תשבי", רמז לאלהו הנביא שהעורבים הביאו לו לחם ובשר (מלכים א' י"ז). ע"פ פירוש בעל הטורים.
ה- המבול התחיל ב"ז (גימטריה טו"ב) לחודש השני, ונסתיים לאחר שנה ביבושת הארץ בכ"ז לחודש השני.
ב. 'מן הארץ ההיא יצא אשור ויבן את נינוה... היא העיר הגדולה' (י', י"א-י"ב). יונה הנביא נשלח להחזיר את אנשי נינוה בתשובה, אך בורח משליחותו ונבלע ע"י דג, לאחר מכן הולך לנינוה וקורא לאנשי העיר לשוב בתשובה. לאחר המבול נח שולח את היונה 'לראות הקלו המים'.
ג. 'והנה עלה זית טרף בפיה', 'ויחל נח איש האדמה ויטע כרם', 'חורף- עת זרע שעורים... קיץ- הוא זמן לקיטת תאנים...' (רש"י ט', כ"ב).
ד. אברהם ואחיו נחור התחתנו עם שרה (יסכה) ומלכה, בנותיו של אחיהם הרן. יצחק בנו של אברהם התחתן עם רבקה בת בתואל בן הרן, ולהם נולדו תאומים- יעקב ועשיו.
ה. 'ויבן נח מזבח לה', 'הבה נבנה לנו עיר'.
ו. לאדם וחוה הותר לאכול רק מן הצומח ולא מן החי (ב', כ"ט). לנח הותר לאכול גם מן החי ונאסר אבר מן החי (ט', ג'-ד').
ז. 'וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר'.
בפרשת משפטים נאמר- 'ואם כופר יושת עליו ונתן פדיון נפשו' (שמות כ"א, ל'), ובפרשת כי תשא נאמר- 'ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם' (ל', י"ב). בפרשת מסעי נאמר- 'ולא תקחו כופר לנפש רוצח... ולא תקחו כופר לנוס אל עיר מקלטו' (במדבר ל"ו, ל"א-ל"ב).
ח. בעלי החיים מתו במבול. רש"י- 'אף הם השחיתו את דרכם, דבר אחר- הכל נברא שביל האדם וכיון שהוא כלה מה צורך באלו'. החיות הוזהרו שלא להרוג בני אדם 'ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש, מיד כל חיה אדרשנו' (ט', ה'). הדגים לא מתו במבול (רש"י ח', כ"ב).